

**HE 81/2026 vp Hallituksen esitys
eduskunnalle laeiksi
terveydenhuoltolain, vankeuslain 10
luvun 1 §:n ja tutkintavankeuslain 6
luvun 1 §:n muuttamisesta**

Erityisasiantuntija Vilhelmiina Lehto-Niskala
Sosiaali- ja terveysvaliokunta 11.6.2026

Vanhusasiavaltuutettu
Äldreombudsmannen

Ehdotettu saattohoidon ja palliatiivisen hoidon sääntely koskee terveydenhuoltolakia, mutta suuri osa iäkkäistä viettää elämänsä viimeisiä kuukausia ja myös kuolee sosiaalihuoltolain perusteella järjestettävissä asumispalveluissa tai kotihoidossa

Vanhusasiavaltuutettu
Äldreombudsmannen

Monen iäkkään oikeudet hoivapalveluihin ja –palveluissa eivät toteudu

- Hoivapalveluiden saatavuus heikentynyt
- Ympäri vuorokautisen hoivan työntekijöiden määrä on **laskenut 7 %**, vaikka asukasmäärä **ei** ole vähentynyt. (THL 2025)
- Myös kotihoidon henkilöstömäärä laskenut hieman vaikka **käynnit lisääntyvät**. Kotihoidon asiakasmäärä laskussa. (THL 2025)
- Hoivatyöntekijöiden työpaineet ja kiire ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana lisääntyneet (Kröger ym. 2026)

→ **Moni iäkäs joutuu odottamaan kauan apua, ulkoilua ei järjestetä, yksilöllisten tarpeiden huomioimiseen ei löydy aikaa ja työntekijät turvautuvat erilaisiin rajoitustoimenpiteisiin**

Iäkkäiden palveluiden kohdalla lain toteuttaminen vaatii investointeja

- Kroonisiin sairauksiin kuolleista suomalaisista jopa noin *neljäsosa kuoli vanhushpalveluissa ja 15 % kuoli kotona* (Ahtiluoto ym. 2025)
- Vain harvan iäkkään elämän loppuvaiheen hoitoon osallistuu palliatiivista erikoisosaamista omaava tiimi (Ahtiluoto ym. 2025)

→ **Sosiaalihuoltolain mukaisiin iäkkäiden hoivapalveluihin tarvitaan riittävä tuki toteuttaa niin palliatiivista hoitoa kuin saattohoitoa.**

Pitkälle edennyttä muistisairautta
sairastavan hoito on pääsääntöisesti
palliativista hoitoa

77 %:lla ympärivuorokautisessa
palveluasumisessa
dementiadiagnoosi (THL 2026)

**Miten hyvän ympärivuorokautisen
hoivan kriteereissä ja niiden
käytännön toteuttamisessa
huomioidaan palliativisen hoidon
määritelmän mukainen
kokonaisvaltainen hoito?**

Vanhusasiavaltuutettu
Äldreombudsmannen

Saattohoitovapaa ja saattohoitoraha

- Vanhusasiavaltuutettu pitää tärkeänä, että omaiset voivat tukea iäkästä läheistään elämän loppuvaiheessa.
- Iäkkäiden kohdalla tarvetta hoivavapaalle voi syntyä myös muissa vaiheissa kuin elämän viimeisinä päivinä tai viikkoina. Esimerkiksi muistisairauden edetessä voi olla vaihteita, jolloin tarvitaan enemmän apua ja tukea, mutta palveluita ei ole vielä järjestetty tai niiden koordinoimiseen tarvitaan läheisen apua.

